

dvbdebate.com facebook.com/dvb.debate Twitter@dvbdebate

“ဒီဗီဘီ ဒီဘီဘီ”အခြေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်ကို DVB Multimedia Group ကနေ အပတ်စဉ် စနေနေ့တိုင်း ရိုက်ကူးကာ ဒီဗီဘီ ရုပ်သံလိုင်းမှတစ်ဆင့် ထုတ်လွှင့်ပေးနေတာဖြစ်ပါတယ်။

DVB TV		DVB RADIO	
Sunday	7.15 pm	Saturday	Evenings
Monday	1.15 am / 7.15 am / 1.15 pm	Sunday	Mornings
Wednesday	8.45 pm	DVB ONLINE	
Thursday	2.45 am / 8.45 am / 2.45 pm	dvbdebate.com	24/7
Friday	8.45 pm	facebook.com/dvb.debate	
Saturday	2.45 am / 8.45 am / 2.45 pm	twitter @dvbdebate	

DVB Debate ဟာ အတွေးမြင်အယူအဆများ ဖလှယ်ကာ လွတ်လပ်စွာ သဘောထားကွဲလွဲနိုင်ရန်၊ အပြန်အလှန်နားလည်မှုများ ဖန်တီးတည်ဆောက်ရန်၊ မြန်မာ့အနာဂတ်ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေဖို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာရှိနေတဲ့ ပြဿနာများကို အဖြေရှာနိုင်စေရန်နှင့် လူတိုင်းပါဝင်နိုင်ပြီး မတူကွဲပြားမှုတွေကို လက်ခံပေးနိုင်တဲ့ အခြေအတင်ဆွေးနွေးခြင်း ယဉ်ကျေးမှုပေါ်ထွက်လာစေရန် ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အဖွဲ့အနေဖြင့် အခြား မီဒီယာများနှင့် ဆွေးနွေးပွဲ အသင်းအဖွဲ့များကိုလည်း ယခုလို ပွင့်လင်းတဲ့ အခြေအတင်ဆွေးနွေးပွဲများမှာ ပါဝင်လာဖို့ ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ အပတ်စဉ် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များ၊ သတင်းဓာတ်ပုံများနှင့် ကာတွန်းများကို ရုပ်သံရိုက်ကူးအပြီး မကြာခင်မှာပဲ ဒီဗီဘီ ဒီဘီဘီ၏ ဖေ့ဘုတ် စာမျက်နှာနှင့် ဝက်ဘ်ဆိုဒ်များမှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ ပြည်တွင်းရှိ အခြေအတင်ဆွေးနွေးပွဲ အစီအစဉ်များကို ဝံ့ပိုးကူညီမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန်အတွက်လည်း DVB Debate မှာ ရန်ပုံငွေများရှိပါကြောင်း အသိပေးလိုပါတယ်။

DVB DEBATE

ယခုအပတ် ဆွေးနွေးပွဲအတွက် မေးခွန်းကတော့
How free and reliable is media?
 ဆိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

❖ မှတ်ချက်ပြုလိုသည်များ၊ အကြံပေးလိုသည်များနှင့် မေးခွန်းများ မေးမြန်းလိုပါက ရုံးချိန်အတွင်း ၀၁ ၂၉၂၇၄၃ သို့ဆက်၍ဖြစ်စေ၊ debate@dvb.no သို့ဖြစ်စေ ဆက်သွယ်၍ အဖွဲ့ဝင်တဦးဦးထံသို့ မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

This week's topic is NEWS TRUST

Historical context:

ရာစုနှစ်ထက်ပိုက်ကာလကြာမျှ မြန်မာနိုင်ငံဟာ သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ ပတ်သတ်လို့ အမှောင်ခေတ်တစ်ခုကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရပါတယ်။ ၁၉၆၂ မှ ၈၀ လို့ နောက်ပိုင်းကာလတွေမှာ စစ်အစိုးရ အမျိုးမျိုးဟာ မီဒီယာများအပေါ် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ချုပ်ကိုင်ထားခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရဟာ ၎င်းတို့ရဲ့ မူဝါဒတွေနဲ့ သဘောထားများဖြင့် ဆန့်ကျင်နေတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆခဲ့ပါက မည်သည့် ပုံနှိပ်မီဒီယာမဆို ၁၉၆၂ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးအက်ဥပဒေဖြင့် ပိတ်ပင်ထားဆီးခံကြရပါတယ်။ ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ နိုင်ငံရေးနဲ့ စီးပွားရေးရာများနှင့်ပတ်သတ်သော ရေးသားမှုနဲ့သမိုင်းကို အကြို မီဒီယာဆိုင်ရာဥပဒေကို ချုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ထို့နောက်မှာတော့ ၎င်းဥပဒေကို နိုင်ငံခြားရေးရာ၊ ဘာသာရေးနှင့် အားကစားရေးရာ ကိစ္စများအထိ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးမှာတော့ အရာရာအတွက် ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါတော့တယ်။ စာနယ်ဇင်းသမားတွေအနေနဲ့လည်း အန္တရာယ်မဖြစ်အောင်ရေးသားခဲ့ကြရပြီး သို့မဟုတ်ပါက အဖမ်းဆီးခံရနိုင်တဲ့ အခြေအနေတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှာတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဂျာနယ်လစ်များအား ဖမ်းဆီးထောင်ချမှုများမှာ နံပါတ် ၄ နေရာမှာရပ်တည်နေလျက်ရှိပြီး မီဒီယာလွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ ပတ်သတ်လို့ အဆိုးဝါးဆုံးတိုင်းပြည်များထဲမှာ တခုအနေဖြင့် အရှုံးချခံခဲ့ရပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှာ အစိုးရသစ်တက်လာပြီးကတည်းက ကန့်သတ်တားမြစ်ချက်တော်တော်များများကို ဖြေလျော့ပေးခဲ့ပြီး ရေးသားဖော်ပြခွင့်တွေရရှိလာခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာတော့ ဦးသိန်းစိန်က မြန်မာပြည်ရဲ့ နာမည်ဆိုးနဲ့ ကျော်ကြားတဲ့ စာပေစီစစ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့ပြီး နှစ်ပေါင်း ၅၀ အတွင်း ပုဂ္ဂလိက နေ့စဉ်သတင်းစာများ ထုတ်ဝေခွင့်ကို ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါတယ်။ ပြည်ပအခြေစိုက် မီဒီယာများအနေနဲ့လည်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ပြည်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်အခြေစိုက်ခဲ့ပြီး စာနယ်ဇင်းသမားများအနေနဲ့လည်း သတင်းများကိုလည်း လွတ်လပ်စွာ ရေးသားပေးပို့လာခဲ့ကြပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ ပုံနှိပ်မဖြန့်ချိမီလိုက်နာရမယ့် ကန့်သတ်ချက်များကို ဖယ်ရှားပေးခဲ့သော်လည်း ဂျာနယ်လစ်များအနေနဲ့ကတော့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီးနောက်ပိုင်းများမှာ (ဖြစ်ပေါ်ကြုံတွေ့လာနိုင်တဲ့) အန္တရာယ်များနဲ့ ရင်ဆိုင်နေရစေ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ နှစ်အတွင်းမှာ ဂျာနယ်လစ်တချို့ ဖမ်းဆီးထောင်ချခံခဲ့ရပြီး အစိုးရအနေနဲ့လည်း ထုတ်ဝေခွင့်လိုင်စင်များနဲ့ ပတ်သတ်ပြီး ရပ်စိုင်းခွင့်နဲ့ ရုပ်သိမ်းခွင့်ဆိုင်ရာ အာဏာကို ဆက်လက်ကိုင်စွဲထားနေတုန်းပဲ ရှိနေပါတယ်။

Facts and Figures:

- နယ်စည်းမခြား သတင်းထောက်များအဖွဲ့ရဲ့ စာနယ်ဇင်းလွတ်လပ်ခွင့်ဆိုင်ရာ အညွှန်းဇယားမှာ ဖော်ပြချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ယခင် အဆင့် ၁၈၀ ရှိနေရာမှာ ၆ ဆင့်ကျော်တက်ကာ အဆင့် ၁၄၅ ကိုရောက်ရှိလာပါတယ်။
- ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာ စာပေစီစစ်ရေးနှင့်ထုတ်ဝေရေးကော်မတီရဲ့ ပုံနှိပ်ခြင်းနှင့် ထုတ်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက် ၄၄ ကို ချိုးဖောက်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ အပတ်စဉ်ထုတ်ဂျာနယ်နှစ်စောင်ကို ထုတ်ဝေခွင့် ရုပ်သိမ်းခဲ့ပါတယ်။
- ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ အတွင်းမှာ Daily Eleven သတင်းစာမှာ သတင်းတစ်ယောက် ဖြစ်သူ မခိုင်ဟာ ဦးသိန်းစိန်ရဲ့ သမ္မတသက်တမ်းအတွင်းမှာ ပထမဆုံး ထောင်ဒဏ်အပြစ်ပေးခံရသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ သူမကို ပိုင်နက်ကျူးလွန်မှု၊ အသရေဖျက်မှုအပါအဝင် အဓိပ္ပါယ်ကောက်လွှဲမှားစေမယ့် အရေးအသားများဖြင့်

- ရေးသားတင်ပြမှုတို့ဖြင့် ထောင်ဒဏ် ၃ လ အပြစ်ပေးခဲ့ပါတယ်။
- ဒီဇီဘီမှ ဒီဇီယိုဂျာနယ်လစ်တစ်ဦးဖြစ်သူ ကိုဇော်ဖေ (ခ) သူရသက် ဟာ ပညာတော်သင်ဆုအစီအစဉ်တစ်ခုနှင့်ပတ်သတ်သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုတစ်ခုရိုက်ယူနိုင်ရန်အတွက် မကွေးတိုင်းဒေသကြီး ပညာရေးဌာနကို သွားရောက် သတင်းယူခဲ့ပြီးနောက် ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဩဂုတ်လအတွင်းမှာ အဖမ်းဆီးခံခဲ့ရပြီး၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်းမှာတော့ ပိုင်နက်ကျူးလွန်မှု၊ ဝတ္တရားနှောင့်ယှက်မှုများနဲ့ ထောင်ဒဏ် ၁ နှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။
- အစိုးရသစ် အာဏာရယူပြီးနောက်ပိုင်းမှာတော့ မြန်မာပြည်ရှိ သတင်းဂျာနယ်များဟာ သတင်းလွတ်လပ်မှုမှာ ကန့်သတ်မှုများရှိနေသည့်အပေါ် မကျေနပ်တာကြောင့် ကန့်ကွက်သည့်အနေဖြင့် ၎င်းတို့ရဲ့ မျက်နှာဖုံးစာမျက်နှာများမှာ အနက်ရောင်များကို ဖော်ပြခဲ့ကြသည်မှာ ၂ ကြိမ်လောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။
- ၂၀၁၄ ဖေဖော်ဝါရီလအတွင်းမှာတော့ Unity ဂျာနယ်မှ သတင်းထောက် ၄ ယောက်နှင့် အမှုဆောင်အရာရှိချုပ်ဖြစ်သူတို့ဟာ ဓါတုလက်နက်စက်ရုံဟု စွပ်စွဲခံရတဲ့ စက်ရုံနဲ့ ပတ်သတ်သော သတင်းတစ်ပုဒ်အတွက် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းမှုခံခဲ့ရပြီး၊ နိုင်ငံတော်လျှို့ဝှက်ချက်ပေါက်ကြားမှုဖြင့် တရားစွဲဆိုခံခဲ့ရပါတယ်။
- တိုင်းပြည်ရှိ မီဒီယာများနဲ့ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အရေးများနဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရေးသားထားတဲ့ မီဒီယာဥပဒေကို အစိုးရက ခန့်အပ်တာဝန်ပေးထားသော ကိုယ်တိုင်စီစစ်တည်းဖြတ်ခြင်းအတွက် တိုက်တွန်းအားပေးမှုများ ပြုလုပ်လျက်ရှိတဲ့ မြန်မာစာနယ်ဇင်းကောင်စီက ဥပဒေကြမ်းရေးဆွဲခဲ့ပါတယ်။

Points of view:

“ဂျာနယ်လစ်တွေအနေနဲ့ တခါတစ်ရံတွေမှာ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိတာတွေရှိတယ်။ သူတို့တွေ စာနယ်ဇင်းကျင့်ဝတ်တွေကိုလေ့လာဖို့လိုအပ်သလို စာနယ်ဇင်းလောကမှာ ကျင်လည်ချင်တယ်ဆိုရင် အရည်အသွေးတွေကိုပါ မြှင့်တင်နိုင်ဖို့လိုပါတယ်”
 (မသီတာ အမှုဆောင် ဒါရိုက်တာ- ပွဲတင်သံ ဂျာနယ်)

“ရခိုင်ပြည်နယ်နဲ့ ပတ်သတ်တဲ့ သတင်းတင်ပြချက်တွေက ပြသနာကို ပိုပြီး မီးတိုးပေးသလိုဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ဂျာနယ်လစ်တွေအနေနဲ့ အခုချိန်ဟာ မြန်မာပြည်အတွက် အရမ်းကို အရေးကြီးတဲ့ အချိန်အခါဖြစ်နေတာမို့ သတင်းကို တင်ပြတဲ့နေရာမှာ အခြား ပြိုင်ဖက်ဂျာနယ်နဲ့ အပြိုင်တင်ပြနိုင်ဖို့ထက် စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ယောက်ရဲ့ ဝတ္တရားတွေကို ပိုပြီးအလေးဂရုပြုသင့်တယ်”
 (ဦးမြင့်ဆွေ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ်)

“ဂျာနယ်လစ်တွေကို အငြင်းပွားဖွယ်ရာ စွဲချက်တွေနဲ့ တရားစွဲဆို ထောင်ဒဏ်ချမှတ်နေတာတွေ ဘာကိုပြနေသလဲဆိုတော့ မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွေ ဘယ်အတိုင်းအတာအထိ လုပ်ဖို့လိုအပ်နေသေးတယ်ဆိုရာနဲ့ မီဒီယာတွေကို နှိပ်ကွပ်ဖို့ မကြာခဏဆိုသလို အသုံးပြုနေတဲ့ ဥပဒေတွေကို ပယ်ဖျက်ပြစ်ဖို့ လိုနေတယ်ဆိုတာကို ပြသနေတာပဲဖြစ်ပါတယ်”
 (Shawn Crispin CPJ အရှေ့တောင်အာရှရေးရာ အကြီးတန်းအရာရှိ)

“မီဒီယာလွတ်လပ်မှုမျိုးကိုကန့်သတ်တယ်ဆိုတာဟာ နိုင်ငံရဲ့တိုးတက်ရေးကို ကန့်သတ်တာနဲ့ အတူတူဘဲလို့ အန်တီတော့ ဒီလိုဘဲ ယုံကြည်တယ်”
 (ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်)